

Hanna Hihnala

Maarit Viik-Kajander

DEN SVENSKSPRÅKIGA UTBILDNINGEN I FRAMTIDEN

Sammandrag

Processen – från inbjudan till resultat

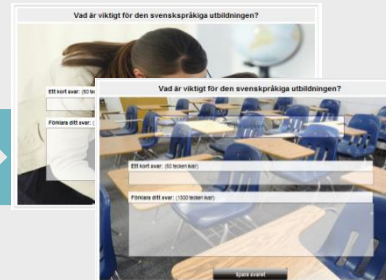
① Inbjudan via e-post och webben

② Bakgrundsfaktorer

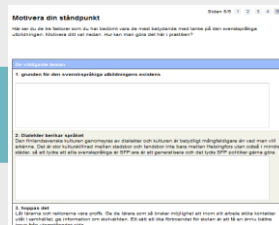
③ Vad är viktigt för dig när du tänker på framtidens skola?

④ Bedömningskriteriet: Kritisk för existensen

⑤ De mest betydande faktorerna: Motivera din ståndpunkt

⑥ Rapporten

Webbintervjun var öppen 10.10–6.11.2011

Fördelningen av svaren enligt roll och region

DIN ROLL		%
lärare	439	31.4
rektor	101	7.2
elev/studerande	258	18.5
skoldirektör	21	1.5
lärarutbildare	37	2.6
förälder	411	29.4
beslutsfattare	18	1.3
något annat	112	8
REGION		%
Huvudstadsregionen	314	22.5
Västra Nyland	130	9.3
Östra Nyland	152	10.9
Åboland	346	24.8
Österbotten	403	28.9
Språköarna	25	1.8
något annat	26	1.9

Skolan personifieras i läraren

Kvaliteten är ett av nyckelorden vad gäller överlevnaden och utvecklingen av den svenskspråkiga utbildningen. I sista hand personifieras kvaliteten i läraren och läromedlen. Det önskas moderna läromedel och kompetenta, entusiastiska och svenskspråkiga lärare. Lärarkompetensen framhävs.

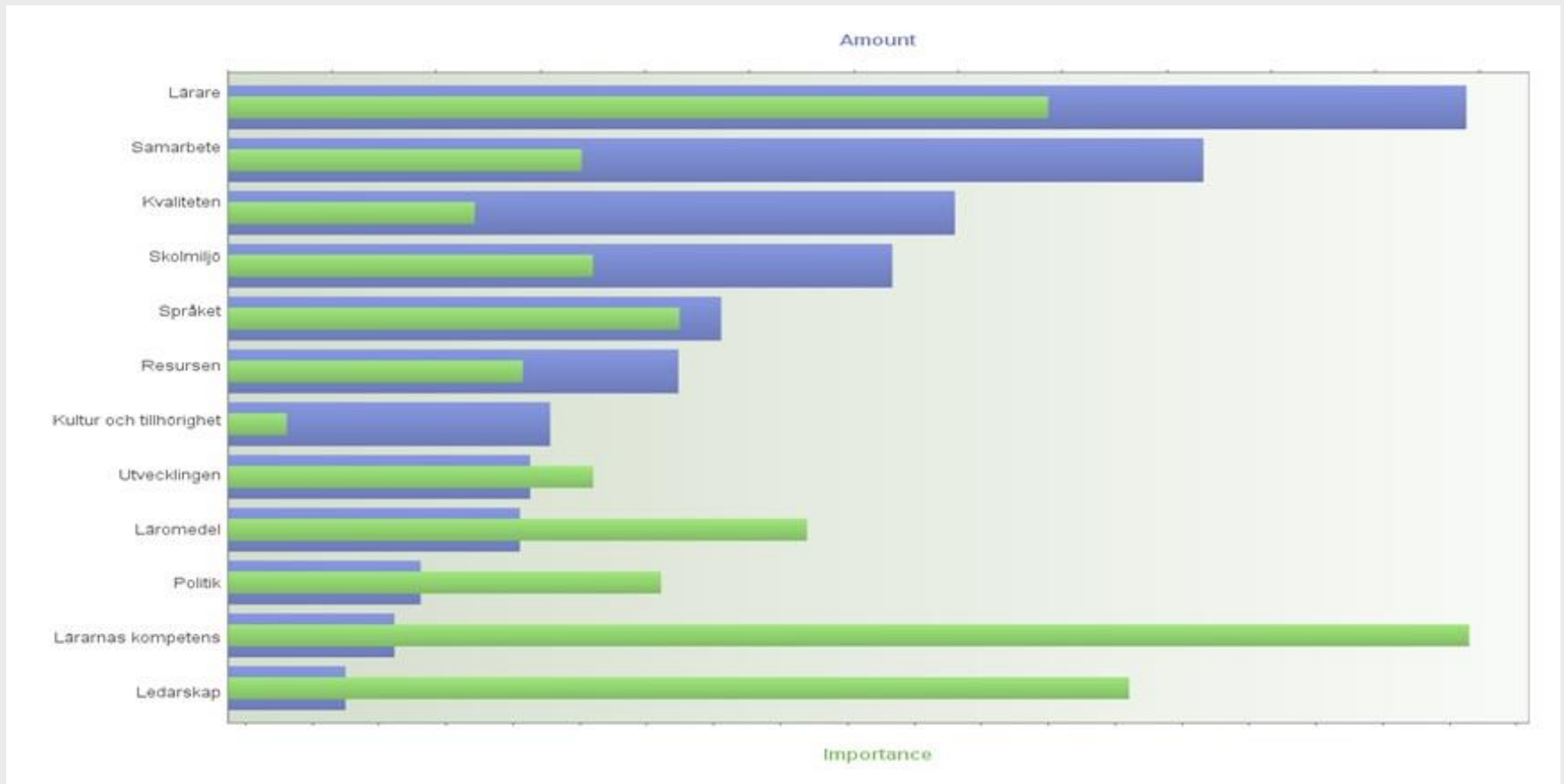
Kvaliteten och standarden på utbildningen förutsätts vara lika bra som eller bättre än i de finskspråkiga skolorna. För detta krävs ett mångsidigt samarbete, ledarskap och resurser samt ett utvecklande av utbildningen.

Den svenskspråkiga utbildningens roll som tolk för den finlandssvenska kulturen, förmedlare av traditioner och förstärkare av kunskaper i svenska språket betonades inte lika ofta och mycket som andra teman i enkäten.

Temat som klassades som viktigast

Lärarnas kompetens

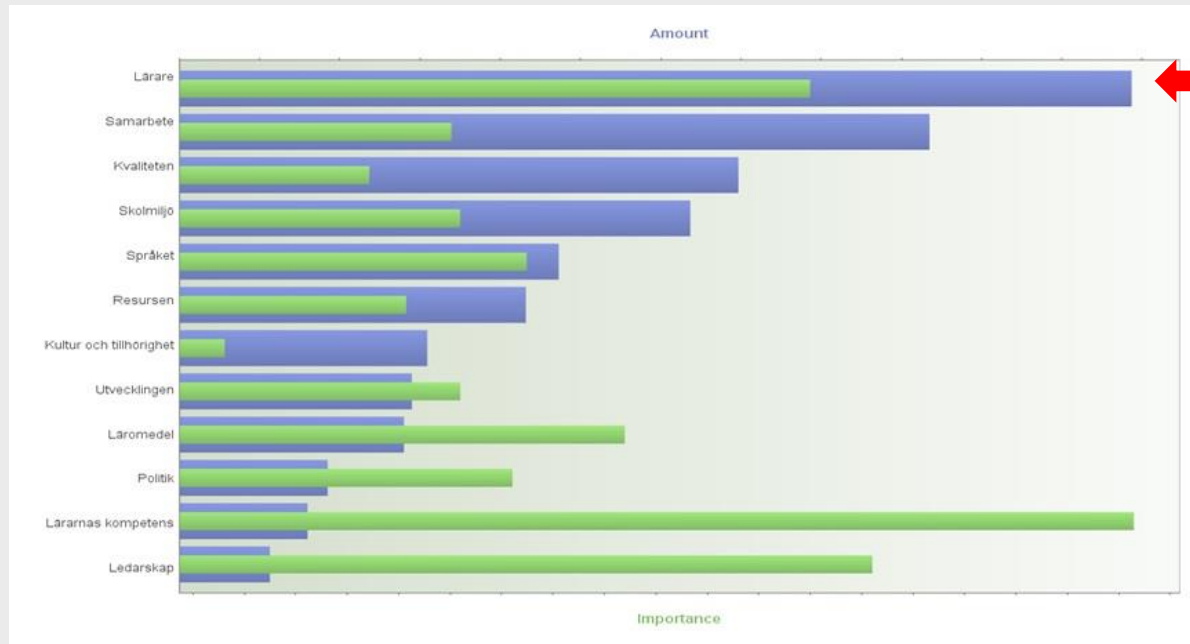
De mest diskuterade temana

1. Lärare
2. Samarbete
3. Kvalitet
4. Skolmiljö
5. Språket
6. Resurserna
7. Kultur och tillhörighet
8. Utvecklingen
9. Läromedel
10. Politik
11. Lärarnas kompetens
12. Ledarskap

Lärare

Det mest diskuterade temat

Lärarna anses ha en betydande roll i undervisningen och inläringen. Kompetenta lärare som kan sin sak utgör hörnstenen för utbildningen. Adjektiv som användes för att beskriva den ideala läraren är t.ex. stark, innovativ, kreativ, motiverad och engagerad. Läraren binder samman undervisningen och eleven. Det är viktigt att läraren har svenska som modersmål.

Den blåa balken illustrerar hur många gånger ett tema har diskuterats och den gröna hur viktigt temat har ansetts vara.

Sagt om temat

Goda engagerade lärare

Vi behöver lärare med en mångsidig syn på utbildning och kuskap. I dagens skola duger inte längre ett enspårigt, starkt ämnesknutet synsätt. Lärare med en vilja att följa med utvecklingen och att förnya sig. Lärare som både kan se till elevens bästa och vara rättvisa och konsekventa och kommunicera med eleverna på deras nivå.

Motiverad personal

Om personalen är motiverad smittar det av sig på eleverna. Motivation genom fortbildning, resurser, material, uppmuntran.

---Kompetenta och motiverade lärare utgör skolans ryggrad.---

Mycket viktigt att personalen har svenska som modersmål för hur kan de fungera som språkmodeller om de inte är korrekta i sitt tal.

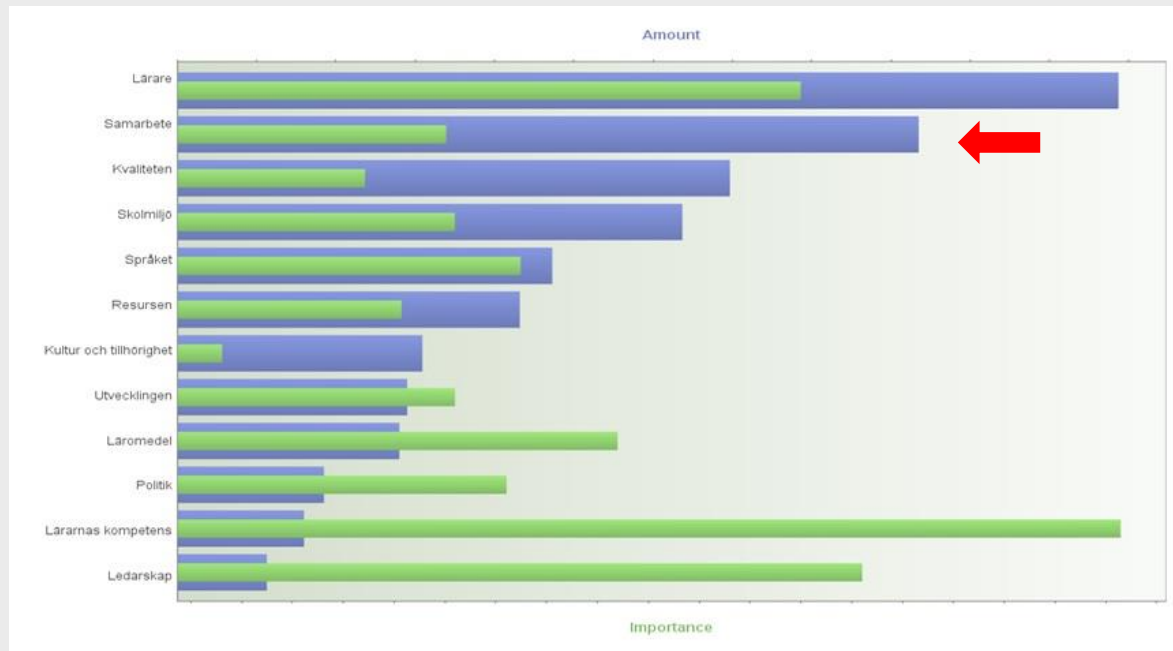
Språket måste kunnas först, sen kan man studera med det. De tvåspråkiga familjerna behöver stöd med språket och den stöden fås bäst av en svenskspråkig lärare. Språket är inte bara ord, det består också av kultur. De svenskspråkiga kan säkrare förmedla hela "paket".

Samarbete

Det näst mest diskuterade temat

Det är viktigt att lära sig samarbete på alla möjliga nivåer. Detta kan innebära att man utvecklar t.ex. elevernas sociala kompetens och samarbete mellan skolorna (både finsk- och svenskspråkiga). Samarbetet med den tredje sektorn är också viktigt för att man ska kunna öka kännedomen om fördelarna med den svenskspråkiga utbildningen.

Sagt om temat

Samarbete

För att skapa en bra skola och en god undervisning så skulle det ibland vara enklare om det var ett tightare samarbete mellan skolorna. Utbyte av idéer och material snarare än att alla pantar på sina egna lösningar och ser samarbete som något där man måste ge ut av egna fina idéer som man är så stolt över. Samarbete inom skolan och mellan klasserna är också viktigt och det kunde gärna finnas mer tid reserverat för denna uppgift.

Samarbete inom städer, mellan regioner och mellan partier etc är av kritisk betydelse för att åstadkomma tillräcklig förståelse för den svenskspråkiga utbildningen och för att tillvarata särdragen mellan olika regioner. Också för att åstadkomma tillräckligt små bas-enheter för skolgång (mindre klasser, mindre skolenheter) behövs det kanske samarbete skolor emellan tex ifråga om tillvalsämnen

Social kompetens

Eftersom vi är en minoritet upplever jag att det är av yttersta vikt att vi utvecklar vår förmåga att kunna umgås och samarbeta med människor. Att redan i unga år i utbildningen få verktyg för att agera så att du inte hamnar i konflikt, att kunna lyssna, att veta hur du kan motivera dig själv och andra för att nå det du vill, att lära dig "läsa av" andra och kunna hantera människor som för dig agerar annorlunda.

Kvalitet

Det tredje mest diskuterade temat

Den svenskspråkiga utbildningen skall vara av minst samma kvalitet som den finskspråkiga. Läraren bör vara kompetent, läromedlen på samma nivå, ett mångsidigt utbud av tillvalsämnen och inlärningsresultaten på samma nivå som i finskspråkiga skolor.

Sagt om temat

Kvalitet

Kvaliteten ska vara minst lika bra (helst högre) som övrig finländsk och internationell utbildning.

--Kvaliteten på undervisningen skall vara bra! Vi behöver inte bli så stirriga av att vi är lite sämre än de finskspråkiga (i medeltal)..

Kvalitet och jämlikhet i undervisningen

Lärarutbildningen bör hålla en hög nivå för att säkerställa att våra svenskspråkiga elever får minst lika bra undervisning som de finskspråkiga. Vi bör säkerställa att våra barn får undervisning på sitt modersmål. Vi bör undvika tvåspråkiga lösningar - men vi kan nog acceptera undervisning på två språk i skilda utrymmen men med gemensamt tak i vissa fall. Läromedel bör kunna tillhandahållas i tillräcklig utsträckning på modersmålet.

Elevernas

inlärningsresultat måste nå samma nivå som de finskspråkigas

Föräldrarna väljer bort den svenska skolan, om resultatet blir sämre än motsvarande tid i en finsk skola. Detta blir ett hot för skolornas existens. De flesta elever i huvudstadsregionens skolor är tvåspråkiga.

Skolmiljö

Det fjärde mest diskuterade temat

En trygg och trivsamt miljö är ett basbehov för både elever och lärare. Säkerhetsplaner, förebyggande av och ingripande i mobbning, skolbyggnader bör hållas i gott skick, en behaglig och motiverande klassmiljö, små gruppstorlekar, omsorg och samtal, en positiv sammanhållning.

Sagt om temat

Luftkvaliteten i skolorna är viktig för välmåendet. Ergonomin på pulpeterna och stolarna borde ses över. En 170 cm lång elev sitter i likadan stol och pulpet som en 130 cm lång elev. Dessutom är stolarna ofta av plast utan stoppning. De yttre omständigheterna hjälper till att påverka trivseln, men det viktigaste är hurudan stämningen är i skolan och den utgår mycket från rektorn och lärarna.

-- Ge eleverna möjligheter att få kontakta kurator/skolpsykolog under skoltid via besök, brev, internet osv.

Trygghet

Jo, välmående skolhus. Trygga vuxna som kan agera vid hotande situationer. Men jag tror inte på övervakningskameror och låsta dörrar. Trygghet: alla skall få vara sig själva och accepteras som de är utan att bli mobbade eller trakasserade. Skolorna har en mängd av planer för att förebygga risker, mobbning mm.

Trivsel och välmående

Trivsel och välmående hänger mycket ihop med resurser. Eleverna skall också ha möjlighet att kunna påverka sin skolmiljö t.ex via en fungerande elevkårsstyrelse.

-- För att kunna ha det rofyllt kan inte grupperna vara för stora. Vi måste ha vettiga utrymmen och bra material för att undervisningen skall fungera. Många barn är nuförtiden mycket oroliga.

Språket

Det femte mest diskuterade temat

Att kunna främja svenskans rikedom och mångfald. Syftet är att med hjälp av utbildningen kunna upprätthålla svenskans ställning och styrka. Blandspråket är en utmaning, vilket innebär att det blir svårare för elever att uttrycka sig på svenska och att svenskan marginaliseras.

Sagt om temat

Alla elevers möjlighet till undervisning på sitt modersmål
För all inläring är trygghet en grund. För att känna sig trygg är undervisning på eget modersmål en del, speciellt de lågpresterande.

- Modersmålet ger grunden till resten
- Det är grunden för ens liv! Vi är rikast i språket på vårt modersmål, alla måste ha den rätten i eget land!

Lärarna måste kunna god svenska och vara måna om att eleverna använder svenska under lektionerna. Eleverna måste få stöd i att använda sitt modersmål. Det blir annars lätt ett blandspråk som man plötsligt inte mera blir förstådd på, varken i Sverige eller i andra delar av Svenskfinland.

Språket är A och O för inläringen!

Vi behöver modeller, strategier för alla skolstadier, hur utveckla skolspråket i olika ämnen och detta kunnande bör spridas effektivt via lärarutbildning, lärarfortbildning, seminarier...

Resurser

Det sjätte mest diskuterade temat

Man skall kunna säkerställa resurserna och komma på bästa möjliga lösningar för hur man fördelar de knappa resurserna. Satsningar skall göras på lärare, uppdatering av läromedel och specialgruppers behov. Sambruk av resurserna, fler möjligheter genom samarbete mellan olika aktörer.

Sagt om temat

Tillräckliga resurser

--Anspråken stiger hela tiden på vad skolan borde kunna erbjuda. Det kommer aldrig att finnas tillräckliga resurser att tillfredställa alla behov. Ibland måste man fokusera på det viktigaste, och då är en duktig lärare viktigast.

--Resurserna bör vara tillräckliga speciellt för stödfunktionerna jag nämnde tidigare. Samtidigt bör de fördelas förståndigt och kritiskt speciellt vad gäller teknisk utrustning såsom datorer, interaktiva tavlor, dokumentkameror mm. som är kortlivad i dagens värld.

Resurser är a och o

Resurser behövs både vad gäller pengar och arbetskraft. Utbildning är en mycket viktig resurs i den svenskspråkiga utbildningens framtid. Bra lärare behövs. Resurser är också ett levande finlandssvensk samhälle för utbildningen att verka i och samarbeta med.

Satsa pengar på moderna versioner av beprövade hjälpmedel

Det är viktigare att satsa pengar på moderna versioner av bekanta och populära undervisningsmateriel än helt nya uppfinningar snabbt och utan närmare eftertanke. Jag tänker tex på smartboardarna. Gör en undersökning av hur stor % av lärarna som använder smartboardarna i sin undervisning och ni kommer att bli besvikna! Inte heller eleverna pratar det minsta om dessa. Finns inget sug. Däremot borde det tex regelbundet komma extra pengar till skolorna för att tex förnya och modernisera traditionella laborationsutrustningar i våra 15-35 år gamla laboratorier i Kemi/Fysik.

Kultur och tillhörighet

Det sjunde mest diskuterade temat

Språket och kulturen går hand i hand. Skolan stärker och stödjer utvecklandet av elevernas kulturella identitet vid sidan av den övriga undervisningen. Samtidigt förstärks bilden av den finlandssvenska kulturen och dess betydelse i den moderna mångkulturella världen.

Sagt om temat

Att känna tillhörighet är viktigt
Ditt språk och din egen kultur ger tillhörighet. När man känner att man tillhör en "grupp" så kan man lättare öppna sig för andra med andra kulturer, sätt och vanor. Det blir inget hot.

-- Om vi inte lyckas upprätthålla en god och positiv bild av det finlandsvenska som något värdefullt i sig, kommer den svenskspråkiga undervisningen inte att överleva.

Svensk skola inom svenska väggar
Språket och kulturen är det som gör oss finlandssvenskar finlandssvenska! Därför är det viktigt att de elever som kommer från tvåspråkiga hem kan stärka sin finlandssvenska identitet i skolan. Raster och språket de umgås på har stor betydelse då ett barn/ungdom utvecklar sin förmåga att uttrycka sig mångsidigt.

Det är viktigt att språket och kulturen betonas.
I dagens internationella värld är det viktigt att även det lokala betonas. I alla familjer kanske den "egna" kulturen inte alltid är så självklar eller betonas speciellt mycket. Skolan har härvidlag en viktig roll som förmedlare av såväl språkliga som kulturella värden. Svenskfinland är en splittrad region; det är ingelunda självklart att österbottningar känner nylänningar och vice versa. Här kunde skolan hjälpa till.

Utvecklingen

Det åttonde mest diskuterade temat

Det är viktigt att utveckla utbildningen i samma takt som förändringar sker i samhället. Skolan ska lära sig av och överkomma sina brister. Utnyttja och skapa god praxis både inom fältet (forskning och samarbete) och utanför (finskspråkiga skolor, andra länder, organisationer, tredje sektorn).

Sagt om temat

Hänga med i samhället

Skolan måste kunna förändra sig i takt med samhället och barnen. Skolan har ofta gammalmodiga och strikta strukturer, som är svåra att ändra och utveckla.

Kontakter och tentakler ut i samhället, studiebesök och samarbetsprojekt med övriga organisationer.

Tänk framåt!

Den svenskspråkiga minoritet som fyller vår skolvardag behöver ha klara visioner för framtiden. Vart strävar vi? Samarbete med andra skolor och andra länder skulle föra våra pedagogiska tankar framåt och utveckla den svenskspråkiga utbildningen. Obligatorisk lärarfortbildning utomlands rekommenderas!

-- I varje problem finns en utvecklingsmöjlighet. Mer nordiskt samarbete speciellt med Sverige. Svenskan är definitivt inget minoritetsspråk i Norden! Tänk positivt och ta nya initiativ i stället för att "huka"!

Utveckla kunskap och pedagogiken för barn med specialbehov!

Barn med olika specialbehov är inte lika och därför bör man fundera noga igenom hur klassen ser ut. Är barnen ungefär på samma nivå, vilka är DETTA barns specialbehov samt mer information om de olika sjukdomarna/funktionshindrena och vad de olika diagnoserna innebär. Se till att det finns lärare/assistenter som vet och känner till inte bara pedagogik utan även hur tackla dessa barns olika symptom, beteende och som kan hjälpa och stöda barnet. Hitta nya sätt att arbeta pedagogiskt med barnen.

Läromedel

Det nionde mest diskuterade temat

Tidsenliga och mångsidiga läromedel. Lika bra och moderna läromedel som de finskspråkiga har. Läromedlen fungerar som tolk för både språket och den finlandssvenska kulturen. Det finns ett behov av finlandssvenska läromedel.

Sagt om temat

Uppdatera studiematerialet till nutidens behov.

-En nödvändighet för att vi ska kunna hålla samma standard som i de finskspråkiga skolorna.

-En bra lärare kan undervisa med sämre material också, men det är klart att det underlättar och ger bättre resultat om läromedlen är av hög kvalitet.

- Språkligt, innehållsmässigt och kulturellt mycket viktigt att det finns finlandssvenska läromedel. Rikssvenska läromedel räcker inte.

- Mycket viktigt med finlandssvenska läromedel som tar upp ämnen som berör vår kultur.

Utan bra läromedel på svenska blir utbildningen haltande.

Det känns omotiverande att ha material som är tio-femton år gammalt som utgångspunkt för en modern utbildning.

Politik

Det tionde mest diskuterade temat

Politikerna har stor makt då de fattar beslut om den svenskspråkiga utbildningens framtid. Fler svenskspråkiga beslutsfattare som förstår minoritetsspråkets ställning. Man skall samarbeta med politikerna och jobba för en bättre kunskap om utbildningen. Förbättra inlärningsresultaten, de påverkar beslutsfattandet.

Sagt om temat

Svenskspråkiga bör ha möjlighet att besluta i svenska frågor

Den egna språkbakgrunden och erfarenheterna påverkar starkt de politiska besluten. Bara minoriteten själv kan till fullo förstå vad det innebär att tillhöra en minoritet. Speciellt i det kommunala beslutsfattandet där det kan handla om en mycket liten minoritet är det viktigt att man inte kör över med vad man själv tycker välmenande beslut.

Starkt stöd från samhället

För att den svenskspråkiga utbildningen skall leva kvar på alla nivåer behöver den ha ett brett stöd från alla i samhället (beslutsfattare, företagsvärlden, svensk- och finskspråkiga). Man bör inse fördelen av ett mångkulturellt samhälle.

- Samarbete med finskspråkiga för att undvika starka motsättningar. Samarbete på nationell nivå mellan svenskspråkiga och finskspråkiga lärarutbildningsinstanser. Den bild av svenskspråkiga respektive finskspråkiga som förmedlas i skolan är avgörande.

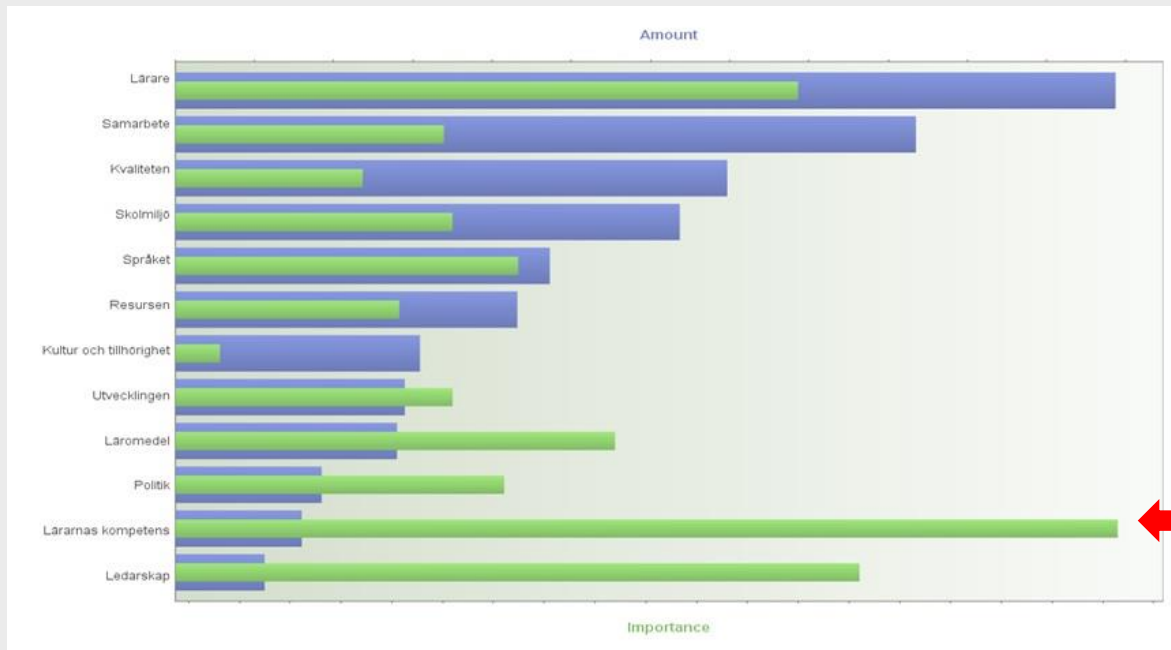
Resultat behövs för att vara konkurrenskraftiga

Framför allt politiker och "den grå massan" stirrar sig ofta blinda på skolans resultat. Skolan är dock mycket mer än statistik på inlärningsresultat. Den gamla visdomen om att "Det viktiga är inte mätbart, därför blir det mätbara viktigt" passar bra in på dagens skola.

Lärarnas kompetens

Temat som rankas som viktigast /
Det tionde mest diskuterade temat

Lärarna utgör grunden för skolan och utbildningen och därför skall nivån på lärarutbildningen hållas hög. Man bör också kunna göra läraryrket mer lockande. Mer praktik i lärarutbildningen, samarbete med finskspråkiga och utländska läroanstalter, tidsenliga läromedel också för lärare. Lärarnas fortbildning anses som något positivt: den utvecklar, ger nya idéer och motiverar.

Sagt om temat

Mera praktik i lärarutbildningen

*i olika typer av skolor under
erfarna lärares handledning.
Läraryrkesfortbildning med
internationella inslag.*

Lärarutbildningen borde ha mera samarbete med finska lärarutbildningen.

*Vi borde jobba ihop här i Finland
och inte ta all lärdom från
Sverige.*

Förbättra lärarutbildningen.

*Gör läraryrket lockande. Lärarna har
ett tufft jobb, motivera dem och
uppmuntra dem. Ge tillräcklig
fortbildning. Satsa på positiva tankar
i undervisningen (eleverna skall lyftas
upp inte tryckas ner).*

*-- Kontinuerlig fortbildning av stor
vikt.*

*-- Det är viktigt att skapa ett system
så att lärare kan bygga på sin
kompetens och främst skapa
fortbildning i såna ämnen som
inlärningsstörningar av olika slag.*

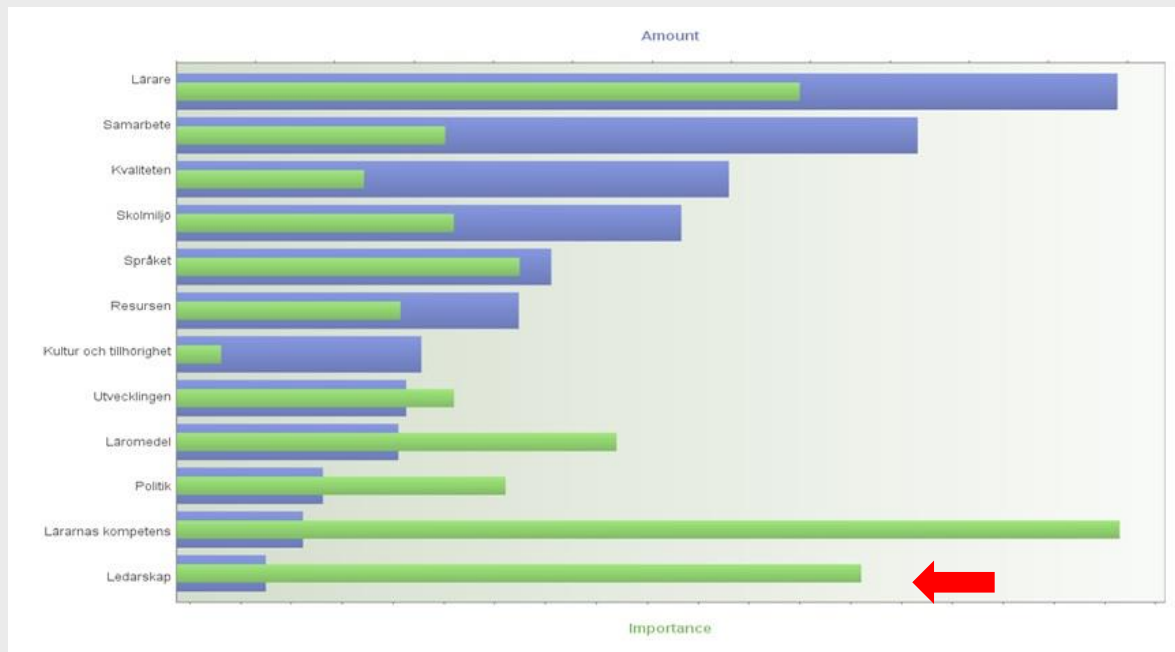
Lärarutbildningen lockar inte alltid de bästa krafterna, utan ofta mellanskiktet, som inte har de stora visionerna, de nya idéerna och modet att förändra och påverka.

*Vi behöver ett bredare
material i lärarutbildningen.
Om lärarutbildningen kan
omorganiseras och fås
attraktiv och uppdaterad, så
kan vi också locka flera olika
sorts människor att bli lärare.
Det skulle behövas.*

Ledarskap

Temat som rankas som andra viktigast/
Det tolfte mest diskuterade temat

Att ledaren, ofta rektorn, får lärarna att prestera så väl som möjligt, motiverar och uppmuntrar till ännu bättre resultat. Ett gott ledarskap medför ett gott arbetsklimat som i sin tur leder till välmående elever och ökade inlärningsresultat. Det finns ett behov av gott ledarskap både i skolorna och i statsförvaltningen.

Sagt om temat

Ledarskap

att det finns fungerande ledarskap både i kommuner och statsförvaltning och rektorerna är förstås i nyckelposition.

- En lärare får vara hur innovativ och motiverad att utveckla skolan och undervisningen som helst, men finns ej ledarskap som uppmuntrar och understöder detta, går det inte heller framåt.

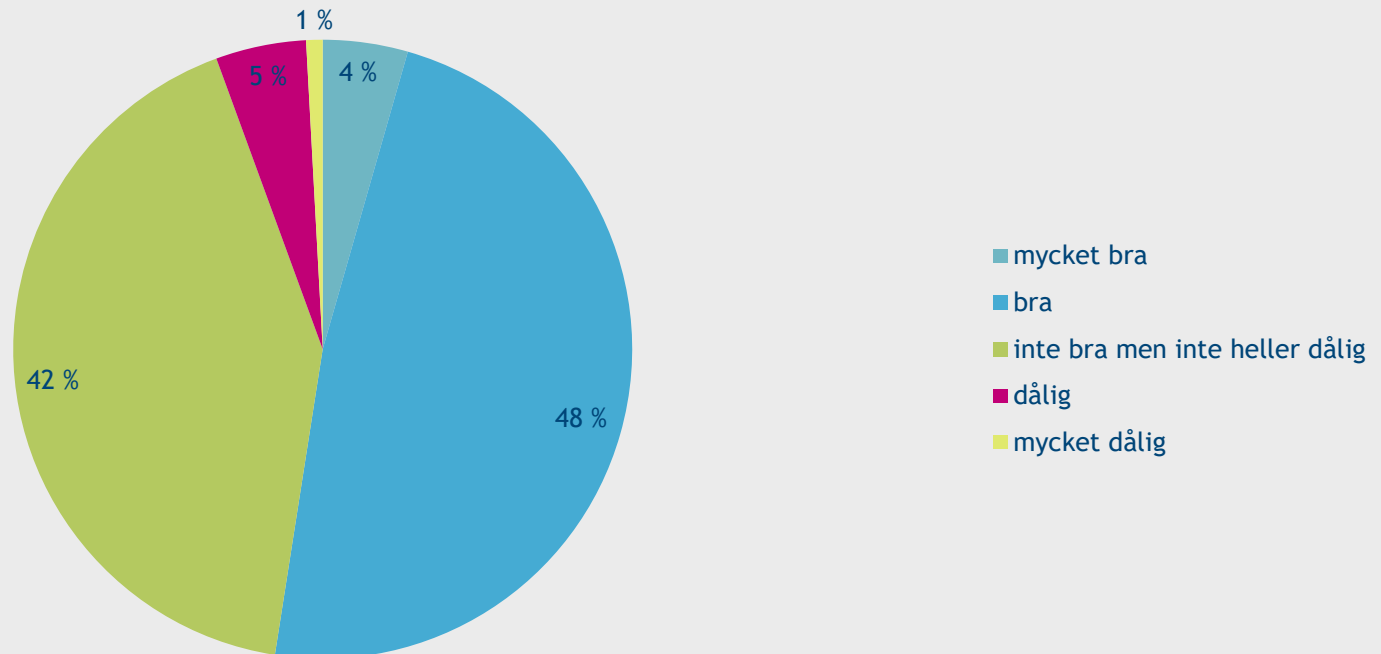
Gott ledarskap och goda lärare samt god kontakt till hemmen

En rektor med goda ledaregenskaper är förutsättningen för att skolans trivsel ska vara god, lärarna bör vara medvetna om sin roll i skapandet av trivsel och välmående, men också eleverna ska veta vad som förväntas av dem. Hemmens och direktionernas betydelse kan inte heller undervärderas. Men vardagen i skolan leds av rektor och lärare, där måste de här frågorna ha hög prioritet.

Goda ledare

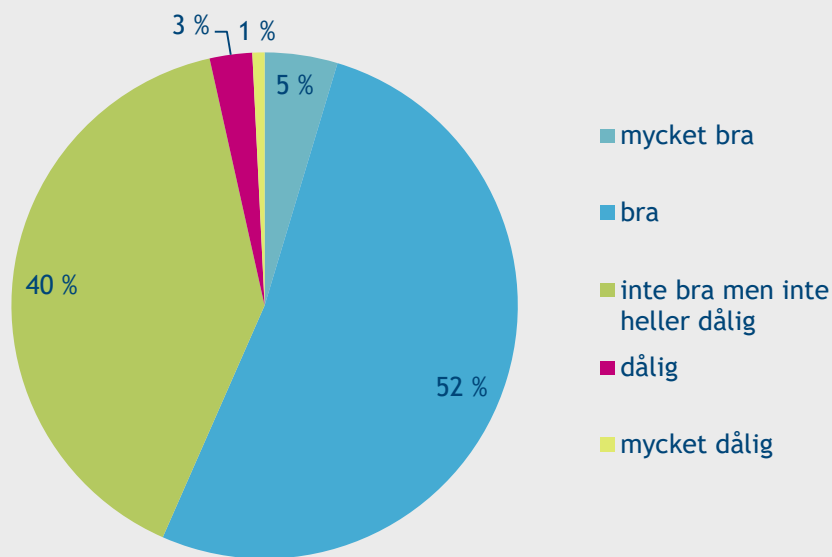
Om en skola har goda ledare, dvs ledare med kunnsande, empati och framförhållning så är möjligheten att lärarna mår bra och trivs. Lärarnas trivsel gör så att också eleverna mår bra.

Hur tycker du att den svenskspråkiga utbildningens framtid ser ut?

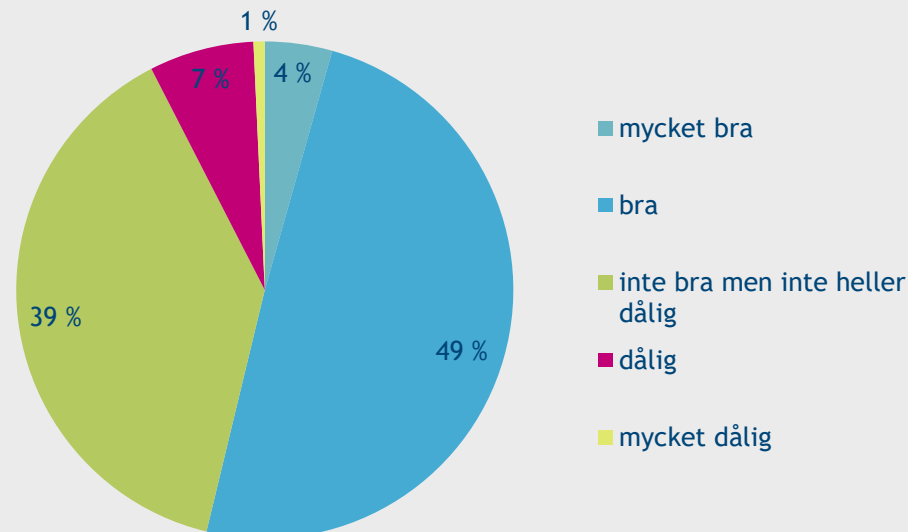

Hur tycker du att den svenskspråkiga utbildningens framtid ser ut? (enligt roll)

Elev/studerande

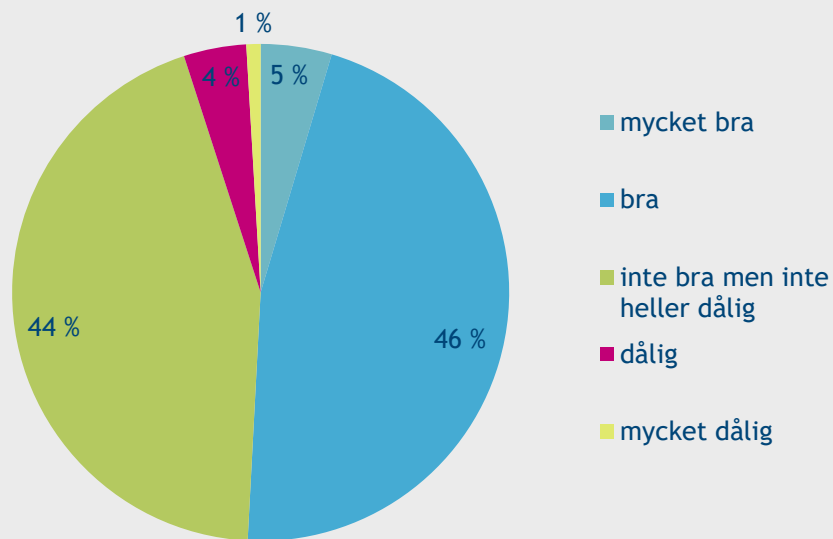
Förälder

Hur tycker du att den svenskspråkiga utbildningens framtid ser ut? (enligt roll)

Undervisningpersonal

Tjänstemän

